

लवु हचु प्रवु



पंडित संतोष 'प्रेरणा'



## लवु हचु प्रवु : आत्मविश्वास और आशा का सुमेल



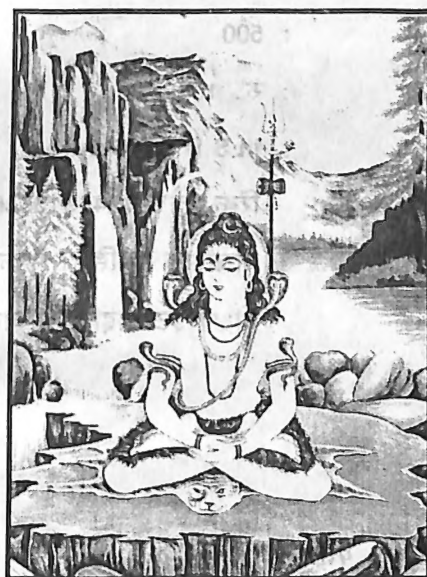
वह प्रातःकालीन रश्मियां जो रात के घटाटोप अंधियारे का हरण कर चारों ओर प्रकाश की लालिमा बिखेर दें, वह भोर की किरणें जो ओस-कणों पर प्रतिबिम्बित होकर जगमगा उठे, वह ज्योत्स्ना जो प्रेम से सिक्त हो, जिसे देख जनमानस में नई ऊर्जा, नव जीवन का संचार हो, नई सुबह के रूप में नई आशा का जागरण हो, उसी का नाम है — 'लवु हचु प्रवु' यानि 'ओस समेत प्रकाश'। अर्थ गाम्भीर्य लिए इसी शीर्षक को कवयित्री पण्डित संतोष प्रेरणा ने अपने सद्य प्रकाशित कश्मीरी कविता संग्रह के लिए चुना है।

संग्रह के नामकरण के साथ इस शीर्षक की प्रासंगिकता इसी बात से सिद्ध होती है कि इन कविताओं में भक्तिपरक वचनगीत हैं, ओस जैसी तरलता, स्निग्धता, सिक्तता एवं शीतलता है, वहीं ज्ञान के प्रकाश में स्वयं को तप — तप कर तपाने की जिज्ञासा और तत्परता भी है। इनमें साधना के कठिन मार्ग पर ओस-कणों की भांति साधक के अस्तित्व को संरक्षित रखने की चुनौती भी है और आध्यात्मिक दिव्य प्रकाश को पाने की उत्कण्ठा भी। जब पौ फूटने की वेला में हरियाली पर पड़ने वाले प्रकाश से उपवन पुष्पित-पल्लवित और प्रकाशित हो जाता है, तो कवयित्री गा उठती है: "सुबहच प्रवु पेयि सबजारन, अद् गुलजारन फोलुम नूर।" इसी पंक्ति से कवयित्री को संग्रह का शीर्षक भी मिल जाता है।

शेष तीसरे कवर पर



# लवु हचु प्रवु



पंडित संतोष 'प्रेरणा'

येमि किताबि हंय तमाम हकूक छि  
कवयित्री हंदि नावु महफूज

किताब	: लवु हुचु प्रवु
शॉयिरा	: पंडित संतोष 'प्रेरणा'
छपन वॅरी	: दिसंबर 2006
तेदाद	: 500
म्वल	: रु. 100/-
कम्प्यूटर (D.T.P)	: IILS D.T.P Centre रिकू कौल (9419136369)
छापॅय	: निर्वासन साहित्य प्रकाशन दीक्षा इंटरप्राइजिज जानीपोर, जम्मू।

किताब मेलनुक पताह :

1. प्रेरणा विहार, सेक्टर-1, बरनाई,  
निकट दीना नगर, बनतालाब, जम्मू।  
फोन : 0191-2108348  
म.नं. : 94198-61884
2. संजीवनी शारदा केंद्र,  
आनंद नगर, बोहडी, जम्मू।



## अर्पण



यि किताब छेस बु पनुनिस  
मॉलिस स्व. राधाकृष्ण जी तु  
माजि स्व. अरन्धती अर्पण करान।

## ग्वडु कथ

तुहुंदियन अथन मंज ग्वडुनिच लीलायि सोम्बरन अर्पण कॅरिथ छस बु बडु उत्साहित। यि छु बख्ती मार्गच साधनायि मंज म्याँन्य ग्वडुनिच अहवत। 'लवु हुच प्रवु' लीला सोम्बरन मंज छि 21 लीलायि शॉमिल करनु आमुच। यथ सोम्बरनु मंज छि द्वशवुन्य रसमुलखतन (देवनागरी तु नस्तालीख) हुंद इस्तिमाल करनु आमुत।

जलावतनी हिंदिस यथ दौरस मंज येलि माजि ज्यव कौशुर रछुरावनुच कथ ब्रोंह कुन आयि, अथ मंज कौर देवनागरी रस्मुलखतन अख अँहम भूमिका अदा। वारियाह किताबु गयि अथ ज़बॉन्य मंज छाप। कॅशीरि मंज ऑस्य मातृशक्ति देवनागरी ज़बॉन्य हुंद इस्तेमाल करान।

यैलि 1990 ईस्वी मंज कॅशीर असि निशि छैनु गयि, तु पनुनिस मुलकस मंज गयि अँस्य बैगरु, तु असि न्यू दज्य पॉरन मंज शरन तु कॅह लगय वांगजवॉरिस रिफ्यूजियन हिंद्य पॉट्य लगय जिन्दुगी गुजारुन्य। म्याँन्य परिवारन न्यू व्यस्थापित कैम्प नगरोटाहस मंज शरन। अथ दौरान म्यूल म्य समाजस मंज तु कॉम करनुक मोक्। जलावतनी हुंदस दौरस मंज बडैयि म्य लेखनस मंज तु दिलचस्पी। म्य लोग कौशरिस मंज तु बैयि हिंदियस मंज लयखुन। यि लीला सोम्बरन छे कौशरस मंज म्याँन्य ग्वडुनिच

कूशिशा।

गरु गृहस्थी हुंज नाव हेकहा नु बु ब्रोह पकनॉविथ  
योदवय म्योन बरथाह ब्रजनाथ पंडिता म्य अथुरोट  
करुहान नु। तिम्व दिच म्य ब्रोह पकनिच हेम्य। म्य छि  
यि लीला सोम्बरन मांजि तु मॉल्य सुंदस यौदस मंज  
अर्पण कॅरमुच। यिमव मे जिन्दु रोजनॅक्य आदर्श  
हेछनॉवस तु जान संस्कार दितिहम।

यि छु म्यानि खॉतरु स्यठाह खुशी हुंज कथ जि  
अथ लीला सोम्बरनु म्यूल म्य हिन्दी तु कॉशिरक्य  
बॅडिपायिक्य शॉयिर प्रो. पृथ्वीनाथ मधुप तु कॉशुर  
नामवर अदीब श्री मोहन लाल आश सुंद आशीर्वाद।  
नस्तालीख लिपि मंज किताबत करनु खॉतर छस बु  
शॉयिर श्री बी.एन.अभिलाश तु अम्युक देवनागरी  
डी.टी.पी करनु खॉतर छस बु रिकू कौल सुंज तु  
स्यठाह शुक्रगुजार।

यि किताब छापनस मंज तु म्य रहबरी करुनस  
मंज युस सहयोग शॉयिर तु पत्रकार डॉ. महाराज  
कृष्ण भरत जियिन द्युत; तिम्न छस बु शुकरानु  
करान। बु छस पनुन्यन शुरन हुंज ति स्यठाह अभारी।

यि सोम्बरन परन वाल्यन पाठकन हुंद रदि  
अमलुक रोजि म्य स्यठाह इतिजार।

## जू लफुज

त्वोक चारुं छुम पिता जियिनि ज्ववि बूजमुत जि  
यि ओस बटाह अख। यि ओस प्रथ जूनपेछि आँठुम  
कमिताम दूरि गामु प्यठ तुलमुल वातान तु अति  
रॉत्यरातस पंचस्तवी हुंद पाठ अँछटॉर्य बँरिथ बँडि  
हटि करान। अकि आँठम वोत ओत अख संस्कृत  
ज्ञाननवोल बटा ति। अम्य येलि अँमिस बटु सुंद पाठ  
बूज यि गव अमिस ब्रॉह कुन तु बडि हटि वोननस—‘हे!  
सोरुय छुख गलथ परान। ग्वोडु ह्येछ संस्कृत परुन पतु  
आस पाठ करान।’ यि बूजिथ गव पाठ करनवोल बटु  
हयबुंगु। जवाब द्युतन नु कँह तु पाठ रूद करान।

यि संस्कृत ज्ञाननवोल बटु चाव माजि भवानि  
पूजा कँरिथ तु प्रदिखन दिथ स्वामी बालजी काव  
महाराजस निश, यिमु तुलमुलि अमृत कौडकि अहातु  
न्यबर माजि हुंघन पादव तरफुकि दरमसालि मंज  
रूजिथ आँस्य। युथुय यि बटु बरु चाव स्वामीजीयन  
वोनस बुथ फिरिथ—‘हे, च्य क्याह बन्योय, पाटस  
मंज क्वोरुथ अँमिस बख्तस खेंचल! माजि भवानि छु  
अँम्य सुंद यिथय पौंद्य पाठ कँरुन स्यठाह खोश  
यिवान। अँमिस छु यि बखत्य स्यठाह टोठ....।’ बटु  
गव शरमन्दु तु छुनुन कलु बोनकुन।



## लव हचु प्रव

बख्ती मंज छु बख्ति बाव सरस आसान। बख्ती  
शॉयिरी परखावनु विजि छेय ग्वडु बख्ति बाव छारुन  
तु पतु शॉयिरी हुन्द बाक्य लवॉजिमाथ वनि कडुन्य।  
यिहोय ति छु लीला तु बाक्य शॉयिरी मंज फरुख।  
बख्ती गॅयि दयस पथ देवानुगी तु जनूनुकि हटु अपोर  
फलवॉह गछुन। बख्ती गॅयि ईश्वरस पथ पौंपुर्य गथ  
करुन्य। दयि सुंदिस लोलु स्वरस मंज कलुनलु  
फटुन। पान मॅशिरिथ तॅस्य जानानु सुंज कल थविन्य।  
ऐकाकार गछुन जि बु गछुहा तॅम्यसुय गाशु आगुरस  
सुत्य लय।

श्रीमती सन्तोष पंडितुनि यथ लीला सौंबरुनि मंज  
छेय येम्य सुंज बख्ती छटुमारान। यि छेय ईश्वरु सुंद  
दर्शुन करनु बापथ वनानः—

ओश वसान छुम दारि—दारे वेरि चाने ईश्वरो।  
रोजतम न्यथु सीनुसुय मंज ही सदाशवु सथग्वरो।  
असुवुन म्वोख मैति हावतम जूनि चलिहेम ग्रोनुये॥  
यितु दिलबरु गरु सोनुय दिल फोलिहे म्योनये॥०॥

दिम म्ये चरुनन तल छपन जाय मॉजय।  
यितु करुहय ल्वोलुमतु लाय मॉजय॥०॥

सन्तोष जियुन महावरु तु लफजुचॉर छेय बाकी

लीला कवितायि निशि हना ब्योन। अँम्य सुंजि  
लफजुचॉर प्यठु छे तँमि जायि हुंद असर येति प्यठु  
यि कँशीरि मंजु छेय आमुच तु यि छु स्यठाह वॉजिब।  
येमि किताबि हुंदि खातरु छु सन्तोष जियस  
स्यठाह मुबारख। व्वमेद छेम यि थवि लेखुन तु परुन  
जॉरी। दय दियिनस पनुन हुर—हुर तु च्वोर—च्वोर  
लोल।

7/05/2006

पृथ्वीनाथ मधुप

ओमनगर, जोम।

## म्येन व्यचार

सन्तोष जी छि भावनायि ह्दिस बिंदराबनस मंज  
बुखती भावस रासु मुंडल लॉगिथ शुनि मंज सहंजु  
भावचि चूनि चॉरिथ आत्म स्वरूप चॉर्य चॉर्य अर्पण  
करान।

अमिस छु यूगनी आसनुक दुवा प्रकाशटायि ह्दि  
असरार भावनुक ओरजुवय। यि छे स्यज तु सादु  
बुखती मारगुच पकन वाज्यन ड्यकु बँड। अमिस  
निश छुनु कांह मसलक बल्कि ग्वरु पादन ह्द तु ग्वरु  
क्रपायि ह्द अनुग्रह।

अमि सुंज अम्रयति डॉल्यु येलि मे स्यकि  
स्हरावकिस तापलिस मंज वुछ, मे ज़न बॉसययि  
हरम्बख गंगॉयि दर्शन दिनु। मे दौप गनीमथ छु अगर  
सानि मात्र शक्ति नन्यद्व चँज तु कलमस दिचुक  
ज्यव। अथ मंज हक्यन अरुजी मसलु ऑसिथ। मगर  
असि छि यि कथ द्यानस मंज अनुनि जि येमि सातु  
अक बालुक ख्यखुज छु करान, मॉलिस माजि कोताह  
टोठ छु सु शुर स्पदान तु तिमन किथु छि लोल रग  
मचरनु यिवान।

कँह शार छि अथ पोशु डालि मंज येमि सुत्य  
बासान छु जि कलमकार छि सीरयतुक माने चारनस  
लँजमच।

अनाहदु शब्दुच करतम ज्ञान,  
गणु टाठि म्याने थावतम मान।  
**‘सन्तोष’** चावुन अमृतु दाम॥  
श्री गणीशि बॅविनय पादि प्रणाम॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान।  
अन्दकारस दिम गाशिच ज्ञान॥

अनाहद शब्दुच प्रय थावनि गॅयि सूहमच कल  
गॅनरावनुक ग्वडनियुक मँजिल। अमि छु नूरुक ज़हूर  
प्रज़नावनुक इरादु कोरमुत। तमेय छि गाशिच वंदना  
करानः—

“तमसोमा ज्योतिर्गमय”

संतोष जी छे कथन मानेय च़ारनस लँजमुच़। सु  
द्वह छुनु दूर येलि यि सिरन हुंदिस गंजीनस ठानु  
मुच़रावि।

मोहनलाल आश  
दुरगा नगर, जोम।

4 अप्रेल 2006

## तरतीब

श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम	1
दिम गाशिच ज्ञान	3
छम गुलाबन मालु कँरिमचु	5
गनेयम माय	7
गुरु करयो	9
गणपत जी!	11
भस्माधरु	14
प्रणाम तस माजि दुर्गाये	16
गंगाधारो	18
यितु करुहय ल्वलुमतु लाय	20
शिव शंकर	23
म्यति दितु भवसरु तार	26
गोकल के हा मसतानय	28
अज बोज़तम वहलु तु ज़ारिये	31
व्यनु पोश लागय च़ॉर्य च़ॉरी	33
असि आमुत लोल	36
माता गरि—गरि असि रछतय	37
कँह पद	41
वाख	43
बोज़ वीलु ज़ार	45
धर्म प्रकाश हाव	46

## श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम

मॉज्य पॉर्वत्येय बोरनय चाव,  
गणपथ जी यैलि जन्मस आव।  
भावनायि म्यानि अन शवोबु अन्जाम॥  
श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम॥०॥

प्रथ कारस छुख मूलादार,  
नावस चॉनिस छु जय—जय कार।  
गॉशिराव म्योनुय गटुजॅल्य शाम॥  
श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम॥०॥

च्वोतुर ब्वोजु गनुनाथु दर्शुन हाव,  
बँखुत्यन पनुन्यन वोंदु शेहलाव।  
प्वोखतु कर यिहुंदय सोरुय खाम॥  
श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम॥०॥  
नारु मंजु फवलरावतम गुलजार,  
स्यदिदाता वोन्य यीतनय आर।  
बखती—रसकु मे चावतम जाम॥  
श्री गणीशि बँविनय पादि प्रणाम॥०॥

नॉव चोन आदि दीव व्यगनुहरता,  
मैय कुन ति कर व्वन्य स्यॅज नज़ुरा।  
स्वोन म्योन गोमुत वुछ छुय त्राम॥



लवु हृत्तु प्रवु

---

श्री गणीशि बविनय पादि प्रणाम॥०॥

अनाहदु शब्दुच करतम ज्ञान,

गणु टाठि म्याने थावतम मान।

**‘सन्तोष’** चावुन अमृतु दाम॥

श्री गणीशि बविनय पादि प्रणाम॥०॥



## दिम गाशिच ज्ञान

ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान।  
अन्दकार कास दिम गाशिच ज्ञान॥

समयन कोरनम कोताह छल,  
पापन्य बॉय छिम म्वकलाव जल॥  
अनुग्रेह करतम छसय प्रारान,  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥

मोल मॉज्य म्योन चुय बैनि तय बोय,  
हंगु छोट गोमुत पनु—पनु मोय।  
दाद्यव तु द्दोखुवुय वलिहम नाल॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥

अनुग्रेह कर छेनि माया ज़ाल,  
अथ ज़ालस मंज छेस बेहाल।  
मुखती प्रावुनुक छुम अरुमान॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥  
ख्यनु—ख्यनु ग्वरु दीवु सायि करतम,  
ज्ञानु सृत्य पूर पूर सीनु बरतम।  
आलवय च़े पनुन जुव तय जान॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥

जॉनिथ मॉनिथ करनु ज़ांह पाफ,  
जनुमन हुंद यिम ऑसिम शाफ।  
पाप शाफ कासतम छस मंदुछान॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥

नादन म्यान्यन थवतम गोश,  
मनु मानसबलु फ्वलि पम्पोश।  
व्रॅच रोज़ुनम सार्यय वनुवान॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥

**‘संतोष’** बेबस ह्यथ चॉन्य माय,  
पादन पनुन्यन तलु दिम जाय।  
लोलु होत बोल बोश छस बु वखुनान॥  
ग्वरु दीवु पुशिरोवमय च़ेय पान॥०॥



## छम गुलाबन मालु कॅरमचु

यितु दिलबुरु गरु सोनुय दिल फ्वलिहे म्योनये।  
छम गुलाबन मालु कॅरमचु सालु यितु व्वन्य सोनये॥

ही पोशन गोन्ध बनाँविम वेरि चाने चॉर्य चॉर्य,  
अँछ लोसम वतु वुछान पान लूसुम प्रॉर्य प्रॉर्य।  
छुम तमन्नाह मार्य मोन्दुय बुथ बु वुछिहा चोनये॥  
यितु दिलबुरु गरु सोनुय दिल फ्वलिहे म्योनये॥०॥

ओश वसान छुम दारि दारे वेरि चाने ईश्वरो,  
रोजतम न्यथ सीनुसुय मंज ही सदाशिव सथग्वरो।  
असुवुन म्वख मेति हावतम जूनि चलि हैम ग्रीनये॥  
यितु दिलबुरु गरु सोनुय दिल फ्वलिहे म्योनये॥०॥

कॅह वनान गंगाधरो छी कॅह वनान गौरीशरो,  
शशिशेखर कॅह वनान छी कॅह वनान अमरीश्वरो।  
क्या चु छुख छुख चिय ति ज्ञानान अस्य मा व्वन्य ज्ञोनये॥  
यितु दिलबुरु गरु सोनुय दिल फ्वलिहे म्योनये॥०॥  
आरु कॅच 'संतोष' गॉमुच कन थावुम पादन लगय,  
यितु जल—जल दितु दर्शुन वन्दुहय बु च़ेय रगय।  
कासतम चुय सोरुय संताफ पाफ गालतम प्रोनये॥  
यितु दिलबुरु गरु सोनुय दिल फ्वलिहे म्योनये॥०॥

## गनेयम माय

मॉज्य रँटुथम थज़ुरस जाय,  
गनेयम माय गनेयम माय।  
चेय निश यिनु कुय छुम अभिप्राय॥  
गनेयम माय गनेयम माय॥०॥

गरि गरि गॉजिनस कर्म लॉनी,  
प्रथ गरि रँछनस नावन चॉनी।  
पनुन्यन पादन तल दिम जाय॥  
गनेयम माय गनेयम माय॥०॥

समयन कॅरनस स्यठाह बेहाल,  
वोलनम मायायि ज़ालन नाल।  
मॉज्य करतम म्वकलन पाय॥  
गनेयम माय गनेयम माय॥०॥

पसरय अँन्यहस बु फसादव,  
अलमासु खोतु ज़हरीलु ज़्यव।  
रोज़तम डखि छुम क्या मै परवाय॥  
गनेयम माय गनेयम माय॥०॥

ज़न्मु—ज़न्मन ह्वंघ अरुसर कास,  
माता गरि—गरि मै चु बास।

छस दौसी चॉन्य करतम व्वषाय ॥

गनेयम माय गनेयम माय ॥० ॥

मॉज्य चॉनी छम मे अभिलाष,  
गटि मंज अनतम मॉज्य गाश।  
चलुराव ज़नमन हूँज असि छा़य ॥  
गनेयम माय गनेयम माय ॥० ॥

शहजार फ्यूरुम तावु तने,  
श्रान यैलि कोरमय नागु कने।  
श्रूचुरौवुम मे पनुनी काय ॥  
गनेयम माय गनेयम माय ॥० ॥

गोफायि मंज चाने चाय,  
अथु दौरिथ छी मंगान न्याय।  
'सन्तोष' सुति कर वोपाय ॥  
गनेयम माय गनेयम माय ॥० ॥





## गूर करयो

गूर करुयो यितुमो साथा।

फर्यादा बोज़तम चुय॥

मोकुटसुय पोशि फँत्य जरयो,

साल करवो व्वन्दु सरय।

जसदायि हृन्दि नन्द शाहज़ादो॥

फर्यादा बोज़तम चुय॥०॥

यथ हृदुयस चोन छुम अरमान,

वुछ तु हाल म्योन तिय गछि जान।

पथ गूकल परारान राधा॥

फर्यादा बोज़तम चुय॥०॥

शोख म्यानी गँयि कृत्य मिसमार,

टाठि भगवानु बोज़ म्योन ज़ारु पार।

तार दिनुकुय कोरथम वादा॥

फर्यादा बोज़तम चुय॥०॥

वठ ललि हुंद व्यतुरान अँन्दुरी,

दिह ज़ोलनम हनि हनि तोन्दुरी।

लवु हचु प्रवु

---

क्याजि म्वहताज थॅवथस सादा॥

फ्यादा बोजतम चुय॥०॥

करमु खुरिस करतम स्यजरा,

बजिरा व्वन्य हावतम चुय।

छय 'सन्तोष' लायान नादा॥

फ्यादा बोजतम चुय॥०॥



## गणपत जी !

आयस च़ेय कुन बर मुच़राव,  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव।  
अंजान छसय बु वथ मै हाव॥  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥

दिवताहन सुत्य सुत्य छुख रॅलिथुयि,  
कुम कुम तु स्यन्दुराह छुख मॅलिथुय।  
परम धामुक मै भाव वुजनाव,  
आयस च़ेय कुन बर मुच़राव॥  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥

जय—जय कार चॉनिस दरबारसुय,  
तार छुख दिवान च़ुय प्रथ कारुसुय।  
मनु मन्द्रस मंज चोनुय नाव,  
आयस च़ेय कुन बर मुच़राव॥  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥  
अज त्रावतम वोन्य स्यँज नज़रा,  
गछि ह्यम मन मै श्वद सर्वदा।  
मै लोलु बानन आमुत छाव,

आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥

टाठि गणपात जी दर्शुन हाव॥०॥

लोलुक वरुदान दिम फेर्यम ह्यस,

टूरि टूरि चमहॉ आनन्द रस।

ज्ञानुचि वति कुन मेति पकुनाव,

आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥

टाठि गणपथ जी दर्शुन हाव॥०॥

गणपत टाठियो छुम चोन बोश,

च़ुय छुख सीरन हुंद सरपोश।

म्यनिस लोलस नज़रा त्राव,

आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥

टाठि गणपथ जी दर्शुन हाव॥०॥

गणपत नावुच सुमरन फिरुयो,

अदु भवु सागरस अपोर तरुयो।

स्यदु पीठस कुन व्वन्य पकुनाव,

आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥

टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥

जगतस पानय दिवान छुख तार,  
राक्षसन करान छुख चय समहार।  
प्रारान अँस्य छी शखती हाव,  
आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥

गणपत जी सोन यियि कर सना,  
कर बोज़ि सॉनी आराधना।  
कर्मस म्यनिस नज़रा त्राव,  
आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥  
टाठि गणपत जी दर्शुन हाव॥०॥

कर्म कायायि दितु वोन्य थज़रा,  
करतु 'संतोषस' स्यंज नज़रा।  
गम गोसु म्यानी व्वन्य मँशराव।  
आयस च़ेय कुन बर मुचुराव॥  
टाठि गणपथ जी दर्शुन हाव॥०॥



## धरु

औश त्रावान गयस बरु लोलो ।

कर दया ही दया सागरु लोलो ॥

भस्माधरु नादन थावतम गोश,  
शेरि लागय ब्यल बेयि जाफुरुय पोश ।  
व्वन्य गॅछयनय म्योन ज़रु—ज़रु लोलो ॥  
कर दया ही दया सागरु लोलो ॥० ॥

व्वन्य स्यठाह काल वोतुम प्रारान,  
कोनु भवु स्यन्दि मै छुख तारान ।  
यिनु दर्शनु रौस मरु लोलो ॥  
कर दया ही दया सागरु लोलो ॥० ॥

सोरुय च़ेय अरपन कौरमय,  
शिवु शिवय दोह रात मेय सोरुमय ।  
व्वन्य कासतम मरनुन्य थरु लोलो ॥  
कर दया ही दया सागरु लो लो ॥० ॥



क्या छम खबर छम क्वोसु कर्मच हान,  
क्याजि रोजान छस बु परेशान।  
शिव शंकर चारु म्योन कर लोलो॥  
कर दया ही दया सागरु लोलो॥०॥

दितु म्याति व्वन्य चुय ज्ञानुक बल,  
द्यवु चे तु मै म्युल गछि जलजल।  
अकि लटि वुछहथ भस्माधरु लोलो॥  
कर दया ही दया सागरु लोलो॥०॥

‘संतोष’ ध्यान चोन दारौनी,  
सहजु पोशन मालु करौनी।  
थवतु शीरिथ मै आँखरुक गरु लोलो॥  
कर दया ही दया सागरु लोलो॥०॥



## प्रणाम तस माजि दुर्गाये

योसु आसुवन्य छय प्रथ कुन्य जाये।

प्रणाम तस माजि दुर्गाये ॥०॥

ज्ञानु अमृथ मॉज गलि—गलि चावतम,

दर्शन दारि किन्य बुथ हावतम।

अदु रोज़ नु कॅह संसारु त्राये ॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये ॥०॥

नाव चोन मॉजी कुस अख नु ज़ाने,

चोनय बजिरा कुस नु माने।

वॅजिनस माजि चाने माये ॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये ॥०॥

चुय बोज़तम मॉज कस वनु हाल,

लूब मूह सरुफव वोलमुत मे नाल।

चुय कर व्वन्य माजि म्योनय पाये ॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये ॥०॥

वुछतु छवोख मनुसुय लॅग्यमुत्य कृत्य,

थव अथु प्यठ मे रोज़ सुत्य सुत्य।

गोछ नु जनुम मै गछनुय हाये॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये॥०॥

अनि गटि श्यशि पंजस गॉमुच छस,

मंज गटि वति मंज प्येमुच छस।

नेरु किथु वनतम पनुनुय दाये॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये॥०॥

अपमानव माजि छिनद्रॉवुस,

पनुन्यव तु परद्यव मंदुछॉवहस।

दिम शखती युथ नु गछु जाये॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये॥०॥

**‘संतोष’** डेडि तल आमुच छय,

कर्मस अम्यसुन्दिस पूरु रावतय।

कर्म खुर्य कासतस करतस वोपाये॥

प्रणाम तस माजि दुर्गाये॥०॥



लवु हचु प्रवु

## गंगाधारो

कैलास रोजान छुख गंगाधारो,

हा सादन हंदि यारो लो।

शंकर भस्मा धारो लो॥

हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

दून्या जॉलिथ छुख रोजान,

खोचान भूत प्रीत तिम छि त्रहरान।

नागु राजु छुय बिहिथ पहरधारो॥

हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

अलख बजावान येलि छुख नेरान,

छुख करान बॅखुत्यन चु इम्तिहान।

शखती छय चॉन्य ताबेदारो॥

हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

जेटि छय गंगा हटि छुय वासुक,

चॅन्द्रम क्या छुय शूबेदार।

प्रथ जायि आसवुन छुख निराकारो॥

हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

## लव हृच प्रव

भस्मा मलिथ छुख हेरि बोनुतय,  
देवगन डन्डुवत छिय करान जय।  
जेटि मंज गंगवानिच छय दारो॥  
हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

शिव चॉन्य वनतम क्या छि महिमा,  
पर्वत शिखरन प्यठ च्चु रोजान।  
अँन्य छिय बनान अदु गाशाधारो॥  
हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥

‘संतोष’ छय करान जार तु पारो,  
फुटमुच नाव म्यान्य बोठ खारो।  
जिन्दगी म्यानि छुय नतु क्या व्यकारो॥  
हा सरफन हंदि यारो लो॥०॥



## यितु करुहय ल्वलुमतु लाय

छम गनेमुच मै चॉनी माय मॉज्य,  
 यितु करुहय ल्वलुमतु लाय मॉज्य।  
 हलम दॉरिथ छस मंगान आय मॉज्य॥  
 यितु करुहय ल्वलुमतु लाय मॉज्य॥०॥

चै रटमुच तुलुमुलि बोनि तल जाय,  
 म्यति करंतय पनुने लोलुच छा़य।  
 यिथु पाँट्य कर म्योनुय पाय मॉज्य॥  
 यितु करुहय ल्वलुमतु लाय मॉज्य॥०॥

डुम दिमहा बु मानसबल चाने,  
 शानु अमृथ त्रावतम नागु वाने।  
 लोलु कर्मस मै हुर्यम आय मॉज्य॥  
 यितु करुहय ल्वलुमतु लाय मॉज्य॥०॥

रंगु रंगय डॉजनस संसारन,  
 ह्यस पनुन दिम येति नाय केंह लारन।  
 अरु अँन्यहस कर म्योन पाय मॉज्य॥



यितु करुहय त्वलुमतु लाय मॉज्य ॥० ॥

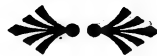
टॉट्य माता शेरस छख सवॉरी,  
 अँछ मै लोसम मॉज्य व्वन्य प्रॉर्य प्रॉर्य।  
 कर पव्यथुर सोन च़ुय दार मॉज्य ॥  
 यितु करुहय त्वलुमतु लाय मॉज्य ॥० ॥

मॉज्य आयस चानि डेडि तल शरनुय,  
 गुल्य गँडिथ तल पादन परनुय।  
 भावु चाने लँज ऑश ददराय मॉज्य ॥  
 यितु करुहय त्वलुमतु लाय मॉज्य ॥० ॥

जुव वंदुहय मॉज्य चॉनिस पादस,  
 लँज वुज़न्या भावुकिस नागुरादस।  
 दिम मै च़र्नन तल छपन जाय मॉज्य ॥  
 यितु करुहय त्वलुमतु लाय मॉज्य ॥० ॥

चानि डेडि तल यिथ छुम गछान श्वद मन,  
 हाल म्योनुय वुछ छस नेशबोद ज़न।  
 लंगु लंजि म्यानि करतु व्वपाय मॉज्य ॥  
 यितु करुहय त्वलुमतु लाय मॉज्य ॥० ॥

मॉज्य आयस खॉली अथु लारान,  
क्या बु अनुहेय डॉल्य तय छस मंदुछान।  
छॅर छि **‘संतोष’** छस थथराय मॉज्य॥  
यितु करुहय लवलुमतु लाय मॉज्य॥०॥



## शिव शंकर !

छम नो पता क्या छुम तकदीर,  
शिव शंकर छस आमुच गीर।  
चेय रोस वनु कस पनुनी सीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

लॅज्यमुच छम वुछ अॅश्य दारय,  
दिखनय दर्शुन पॉन मारय।  
कस वनु चेय रोस पनुनुय सीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

रॉतय रातस छम न नेन्द्र यिवान,  
अॅन्दुम्यन दाद्यन व्वन्य छस दिवान।  
सीनस प्यठ छम जन बॅड सीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

ज़िन्दगी व्वन्य छम छिन्द्रेमुच,  
रंगु—रंगु छनस बु मंडुछॉवमुच।  
मनुकिस सॅदरस मंज़ छस गीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

चुय म्योन मोल मॉज्य बेनि बोय पीर,  
वहॅय वाय कासुम बावतम सीर।  
लोगमुत ह्दुयस छुम मै तीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

चुय वन व्वन्य कोता बु चालय,  
बरनु आयिं सबरुक्क्य मै प्यालय।  
दादस वाततम आमुच बु गीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

त्रेय न्यथुर दारु वॅन्य सूरु मत्थों,  
वनतम छांडथ व्वन्य बु कत्थो।  
'संतोषन्य' नावे रठ व्वन्य जीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥  
अँछनुय म्यान्यन गयि कनि फॅल्य,  
अज यितु छलु हय बु खोरु फॅल्य।  
थालस शेरय लॅडय पूर्य तु खीर॥  
शिव शंकर छस आमुच गीर॥०॥

पाप शाप कासतम व्वन्य पानय,  
गंगुं जलु सुत्थ करतम श्रानय।  
रॉज्ञन्या छि म्यॉन्य ईष्ट दीव॥  
शिव शंकर छस आमच गीर॥०॥

‘संतोष’ छय वनान वील तय ज़ोरी,  
वाँसा गँयस स्यठाह प्रॉय प्राय।  
चँठतम संसारुच जंजीर॥  
शिव शंकर छस आमच गीर॥०॥



## म्यति दितु भवसरु तार

क्वशेल्यायि हुंद अँछ गाश,  
राजु दशरथुनी आश।  
चेय दितुथ कुल पॉपियन तार॥  
श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥

करु क्या वनु कस बोज्यम कुस,  
संसारु श्रमुनुय चोनुन्म मुस।  
पापुन्य बॉर्य छिम शानन बॉर॥  
श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥

जन्मस यिथ कौरुम छूयोड तय श्रूच,  
तामस बूजन अँछनुय मे ब्यूठ।  
दर्मुक कौरुम नु जांह ति व्यचार॥  
श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥

शुरुय म्यॉन्य खाम छी नादान वुंस,  
अडु ल्योक पान ह्यथ छुम कर्म लोन।  
किथु करु ध्यान चोन छुम नु म्वकजार॥  
श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥  
आदेश द्युतनय पिता जियन,  
डंडकवन रोज च्वदाहन वॅरुययन।

सनतान ओसुख सीवा कार॥

श्री रामु म्यति दितु बवु सरु तार॥०॥

च्वदहन वॅरययन कौरुथ रेश्यु व्यवहार,

मौरिथ राक्षस दौरिथ चे अवतार।

सतुकुय रूदुख चु पालनहार॥

श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥

द्वखजद कोता सोरुय संसार,

अमि मंजु पानय बौठ मैय खार।

ल्वकुचार म्वकल्योव यियुनय ऑर॥

श्री रामु म्यति दितु बवुसरु तार॥०॥

‘संतोष’ छय करान ज़ारु तु पार,

यिमन लोलु नादन कन चुय दार।

द्वदरेमुत्यस बेयि अनतम बहार॥

श्री रामु मेति दितु बवुसरु तार॥०॥



## गोकल के हा मसतानय

दितु दर्शुन ही भगुवानय,  
बोज़ कॅरथस मॅच देवानय।  
गोकल के हा मसतानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

श्री कृष्णु आयस बु नेमिथुय,  
मायायि मंज छस ब्रमिथुय।  
ज्ञानु अमृयथ चावतम पानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

भवु सॅदरस तार म्यति तारुम,  
बोर पापन हुंद नखु वालुम।  
चारु करतम वौन्दय बु जानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

न्यथ यिमयो चॉनिस मन्दुरस,  
अड पूजा कर शामु स्वन्द्रस।  
पान पनुनुय छस बु पॉरानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥



ब्यल तु मादल अँनिम चानि वेरे,  
 बजि आशायि लागय चे शेरे।  
 लोलु पोशन करय दसुवानय॥  
 दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

अंगु वस्त्र चे पीतामबरय,  
 म्वखतु चॉनिस म्वकुटस जरय।  
 हाल हृदयुक वुछ दया वानय॥  
 दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

पानु टोठयोख च्रय अर्जनुसुय,  
 लोलु गीता वँन्यथस कनुसुय।  
 वथ हावतम तिथु पॉट्य पानय॥  
 दितु दर्शुन ही भगुवानय ॥

यितु सनम्वख त्रावतम नज़रा,  
 द्यवु बनिह्यम कर्मस मे स्यज़रा।  
 यिनु ज़नमुय गछि वॉरानय॥  
 दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

जन्मु जन्मुक खौतमुत बोरुय,  
पुशरोवमय अज चैय सोरुय।  
योग साधनायु पुशरुम पानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

ध्यान चोनुय विजि विजि दारय,  
शरण आयस चैय बु प्रारय।  
करतु अथु रोट बु क्या ज्ञानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥

ऑस द्रौपदी नाव चोन स्वरानय,  
थवुन 'संतोष' संतोषि सानय।  
लाज रँछथस किथु पॉट्य पानय॥  
दितु दर्शुन ही भगुवानय॥०॥



अज बोजतम वीलु तु जॉरिये

नाद लायान छसय चै पर्वत हॉरिये।

अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥

दुर मतु गछतम ही राजरॉनी,

मे छि चैय सुत्य वादु प्रॉनी।

अज बरन्यन मुचराव तॉरिये॥

अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥

न्याय कर्मक्य छस अँजुरावान,

दग अँन्दरी छस ललुनावान।

कास अरु सरु बु लँगुयय पॉरिये॥

अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥

खबर ज़ांह मा काँसि मै गयूलुम,

समख्योम येलि अदु हय च्यूनुम।

तनु ओश छुम न्येवन जॉरिये॥

अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥

क्रियाय कर्मन छस ललु नावान,

गँद्य बदनक्य छस गँजुरावान।

बँलरावतम छ्वोख मेय सॉरिये॥

अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥

छसय सनतान मूर्ख नादान,  
चैय रोस मॉज छस बे खोचान।  
मुचराव अज बरन्यन तॉरिये॥  
अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥

चानि दरबारु काँह द्राव न खॉली,  
मै ति अज कॅह दितमी डॉली।  
द्वह लूस चानि दरबारु प्रार्य प्रॉरिये॥  
अज बोजतम वीलु तु जॉरिये॥०॥



## व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरी

नावस चॉनिस लगय पॉर्य पॉर्य।

व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥

नाद छस लायान बरस तल गदा,

अकि लटि बूजिथ गछतम सदा।

बॅखुत्त्यन छुखना कराना चुय यॉरी॥

व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

फल—फल सोम्रॉवम म्वखतु खार,

वारु वारु शूबवुन बनि म्वखतु हार।

बॅखुती भावनायि त्रावय नॉलिये॥

व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

अकि लटि शिवजी सोन यितु सालस,

खीर खण्ड पूरय हा बरय थालस।

अन्यव अँछव ख्यावथ बु सॉर्य सॉरये॥

व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

परु मतु पावतम रोज़तम सायस,

शुहला बनि हे मे नार तावस।

नेत्रन छुम गोमुत खून मेति जॉरिये॥

व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

भगवानु पानय छुखा ज्ञानुवुन,  
वनतम टाठयो क्या खता छुम।  
दकु जद गँयुसय हॉर्य हॉरिये॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

हीथरु बरु गॉमुच प्रॉर्य प्रार्य,  
लादन थवतम बोज़तम जॉरी।  
सोंचन सोंचन छिम फ्यलन वुथान क्रॉरिये॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

अँछ छम अनि तय क्वठ्य बेह्यस,  
अँद्रिम दोदय च़ेय रोस वनु कस।  
उच वथ हावतम स्यठाह तुजिम खॉरिये॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

शुर्य तय बॉच म्यान्य द्रायि बापॉरी,  
बापार करुख विज़ि विज़ि म्यानेन भावनायन।  
वारु वति थावुख पनुनि जायि सॉरिये॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

आश छम गाश अनतम गटि मंज़य,  
व्वंदहाय सोरुय तन मन तु प्रारान।  
वुंस गँयि करान मेय इन्तिजॉरी॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥०॥

‘संतोषस’ बोज वील तु ज़ॉरी,  
पापुन्य खँत्यमुत्य छिम बॉरी।  
पूजायि म्यानि दितु ग्वडु अनुवॉरी॥  
व्यनु पोश लागय चॉर्य चॉरिये॥



## असि आमुत लोल

ऑस्य प्येमित दूर आसि गोव यँचकाल,  
असि याद प्यवान तुलमुल विशाल।  
असि गोमुत अंदरय जिगरस होल॥  
असि आमुत माजि कँशीर्य हुंद लोल॥०॥

असि प्रथ रंगु व्वन्य सुय छेजार,  
असि याद प्यवान सुय प्रोन ल्वकुचार।  
असि याद प्यवान तमि रेश्य अस्थान॥  
असि आमुत माजि कँशीर्य हुंद लोल॥०॥

असि गोमुत अन्दर्य जिगरस होल॥  
असि आमुत माजि कँशीर्य हुंद लोल॥

असि ब्राँत्य गछान कोंगु डारन हुंद्य,  
क्वलु बठुन्य हुंद्य सब्जारन हुंद्य।  
मॉर्य मँदय गाम शहरन हुंद्य,  
पोशि फ्वतन बैयि गुलजारन हुंद्य॥

असि गोमुत अन्दर्य जिगरस होल।  
असि आमुत माजि कँशीर्य हुंद लोल॥



## माता गरि गरि असि रछतय

डलस मंज पम्पोश शोलु मारान,  
थ्यपि—थ्यपि हाँजस छुय छारान।  
शारिका दीवी छु पूजि प्रारान,  
मियुल गछियस तस सुत्य मेल्स जय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

गंग जल पान छुम नोवमुतुय,  
वेरि तँमि सुंजे छुम सखरोवमुतय।  
अथु छन्य छस मगर मंदुछानय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

रोजतय मॉज्य असि मेहरबान,  
व्यनती सॉन्य आसतय बोजान,  
बडि दरबारु व्वन्य बर मुचुरतय।  
चानि कृपायि मॉज प्रारान छसय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥  
सतुचे वति प्यठ पकुनावतम,  
न्यश बोद छस मॉज वथ हावतम।

माता कासतम मनु कुय भय॥

माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

मे हय माँज रोज्ञान चाँनी कल,  
अनिगटि प्रकाश अनतम जल।  
नहकय पानस ओसुम गवरूर,  
व्वन्य मतय त्रावतम यूता दूर।  
ह्दुयस म्याँनिस माय चाँन्य छय॥  
माता गरि गरि असि रछतय

चुय म्योन मोल, माँज चुय म्योन गवर,  
चुय ब्रह्म, व्यशनो चुय हर।  
अंतः करुनन मंज मै माय छय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

नागस चाँनिस दिमु प्रकरम,  
पापन शापन सूर गॅछिहम।  
मायि चानि द्वद कन्दखीर भावय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

शैला बिहिथ छय तखतस,  
बॅखुत्यन अथु डाल व्वन्य बखुतस।  
सारिनुय राक्षसन करतय खय्य॥

माता गरि गरि असि रछतय ॥० ॥

मूरख छस माता ओश बु त्रावान,  
 सोरय छस ना द्वख प्रावान ।  
 अज छसय सोरुय च़ेय पुशरान,  
 ओम ओम प्रथ दम कठुस रावत ॥  
 वासुनायि छल व्वन्य मॅशरावतय,  
 माता गरि गरि असि रछतय ॥० ॥

कति—कति प्यठु छी बॅखुत्य यिवान,  
 सारिनुय फॅर्ययाद मॉज्य बोज़ान,  
 कर्मच रुखु छख मॉज्य शेरान ।  
 माता थावतम डेकि—डेंबि शय ॥  
 माता गरि गरि असि रछतय ॥० ॥

कृत्यव असि अज व्रथ द्वोरमुत,  
 श्रान तय संध्या तफ कोरमुत,  
 दर्शुन दिवान अदु मॉज सि छय ।  
 केचन साज सन्तूरच लय ॥  
 माता गरि गरि असि रछ तय ॥० ॥

भाव पम्पोश ह्यथ छस बु प्रारान,  
गरि गरि ओमची लय गारान,  
माता सॉर्य चु पता छय।  
पानस सुत्य मॉज करतम लय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥

माता बु नय छसनु कुन वातान,  
चन्दु छैन्य कृचाह छस मंदुछान।  
**‘संतोषस’** थव माता जय।  
प्रथ विजि थाविजेम बानस वेय॥  
माता गरि गरि असि रछतय॥०॥



## कैह पद

माय बैरुनम गोलनम सोरुय अजु मल।  
जाय दिचुनम सतग्वरन मै दारि तल॥

सायि कोरनम अजु मै वॉयमस लोलु तार,  
चॉवनस तॅम्य गंगु जल बु दार दार।  
शेरि लागस भावु कोसम लोलु पोश॥  
अजु मै थावतम पानु नादन वारु गोश॥०॥

लोलु अमृथ वारु पनुनुय चावि सुय,  
पानु जरियम बखुती भावुक्य लाल सुय।  
सॉरी त्रॉविथ गम तु फिकर्य बेयि व्यशाद॥  
न्यथ छलय बु लोलु वाने पोशि पाद॥०॥

कति बु आयस कोत गॅछुन छुम,  
वथ मै हावतम पानु चुय।  
गोम यॅचकाल छाँडय छाँडी॥  
व्वन्य मुतो दितु मैय दोल चुय॥०॥

होल गोमुत छुम मे अँन्द्री,  
हाव दर्शुन मे शाम स्वंद्री।  
दितु दर्शुन अनतु सॉन्य अनवॉरिये,  
चानि डेडि तल आमुत्य ननुवॉरिये॥  
व्यनु पोश लागय चॉरय चॉरियये॥०॥

जगत अम्बा गछतु बूजिथ करतु केंह चारु म्योन,  
छस बु बेकस नाद लायान शेरतम व्वन्य अजलुलोन।  
पाद लूसिम लॉरय लॉरी शाफ कासतम सॉरिये॥  
छस गॅमुच गीर वालतम व्वन्य सॉर्य पापुन्य बॉरिये॥०॥



वाख

द्वहली ह्योतनम शाम गछुन,  
ब्रन ह्यतुन वीरि सौब मोचुन।  
शालु टूंगन बास्योम वचुन॥  
तैथय मंजु म्यति नचुन प्योम॥०॥

सुबहुच प्रवु पेयि सबजारन,  
अदु गुलजारन फोलुय नूर,  
सौरी यिहन लारान लारान,  
प्रारन प्रारन लूसुम दोह।  
यियि करसना यस छस प्रारान॥  
प्रारान प्रारान लूसुम दोह॥०॥

सतन कौरुम अथु रोट,  
अँछन चोलुम अनि गोट,  
सरफन निशि बचोवुम पान।  
बुमसिन्याह ओसुम प्रारान॥  
बुछिथ त्रोवनम सोरुय पान॥०॥

दावि दावे कोतुम पन,  
तमे सुत्य गोंडुम पनुन मन।  
पनुन बास्योम प्रथ कांह खनु ॥  
फ्वलिथ आयम कपस ज़न ॥० ॥

रेश वॉरि अन्दर रेश मालिन्य नज़र,  
लल वाखन हुंद टॉकार असर।  
कति नुंद रछन्य सुय मिलचार अज़ ॥  
कति हब्ब खॉतुन हुंद अनहार अज़ ॥० ॥

तारख नबस यि क्या गॅव,  
लूख दपान छि ओबरन ख्यव।  
यिनु गोछ़ गछ़ुन तीय क्याज़ि गॅव ॥  
अँसि फॅर पानस पनुनी ज़्यव ॥० ॥





## बोज वील ज़ार

यीरु छेस गॉमुच कति छुम तार।  
पथ फेरनस दयि छुम नो वार॥  
प्रानन हेमुहा बखती बावु आगुरुय।  
वसुवुन रूजितन ज्ञयानुक सागुरय॥

गंगा रूपी वसुवुन ज्ञयान।  
म्वछि फोल पनुनुय करहा दान॥  
यियरु छस गॉमुच कति छुम तार॥  
पथ फेरनस दयि छुम नो वार॥

सथ छम चॉनी थावतम गोश।  
होश दिम करु हा बुति बोलु बोश॥  
आयस च़ेय निशि हावतम गाश।  
मूर्ख बोज म्यानि वुजि ज्ञयानु प्रकाश॥

दिम वरदान चुय मोक्षु धामुक।  
गट ज़ोल वुनि छुम बुथि शामुक॥  
लगयो पादन दितु मो हयस।  
'संतोष' अनुगृहस प्रारान छस॥



## धर्म प्रकाश हाव

मनस्य गंड कोरुम आँमि पनु सुत्य,  
सिरयि प्रकाश अथि आयम लुयव किनिय।  
दोद चँडिनय रँछ कँरुम पानय,  
कमि गूरि वानय छँडथ च़य॥

डलस मंज खलुवथरा आँसुस,  
फ़वलुवुन्य सूज़थम च़य पम्पोश।  
वुज़या दिच़थम भाव नागरादन,  
व्वन्य वादु पूरु गछ़नस क्या तौर॥

नावु चानि रोस मेलि कस मुखती,  
दर्शन चानि च़लेहम सॉर्य सखती।  
फ़वलुनम बखती बावकीय पोश,  
यितो गोपालो छेस मदहोश॥

हुंज सुंदि ज़ालु किथु मोकलय,  
अख चोन नाव छुम गरि—गरि ज़य।  
अदु मंगु ज़यानुक सागर तस,  
सुय चॉवि 'संतोषस' आनन्द रस॥

## دھرم پرکاش ناو

منہ گنڈ کوڑم آمہ پنہ سہتر  
سریر پرکاش اہہ آم لہو کو  
دودھ ڈرلے راجھ کرم پانے  
کہ گوری وانے تھانڈ تھڑے

دلس منتر کھیلہ وٹھرا آس  
پھولہ سوزی تھم تریہ پیموش  
وزنیا وڑ تھم بھاو ناگرادس  
دولہ واد پور گزھنس کیا تار

ناو چانہ روس مہلہ کس مکھتی  
درشنہ چانہ زلیہ میم سارے سختی  
پھولہ مکھتی بھاو کی پوش  
یتو گو پالو تھس مدپوش

پانتر بند زالہ کھتہ موکلی  
اکھ پھون ناو تھم گر گر زے  
اد منگہ گیانگ ساگر تھس  
ہیہ چاوستوشس آشد رس۔

دَمِ وردھان تھے مَوکھشہ دھامک  
گہ زول و نہ چھم بہتہ شامک  
لگیو پادن دتہ مَو چس  
سنتوش آنو گرہس پراران چس

## بوز و پلہ زار

پیر چس گاڑ کتہ چھم تار  
پتہ پھیرنس دیہ چھم نہ وار  
پران پیمہا بکھتہ باو اگرے  
وسہ ون روز تن گیانہ ساگرے

گنگا روپی وسہ ون گیان  
موتھ پھول پنپے کرنا دان  
پیر چس گاڑ کتہ چھم تار  
پتہ پھیرنس دیہ چھم نو وار

ساتھ جھم چانی تھاوتم گوش  
ہوش دم کرنا بہرہ بول بوش  
آیس زیت لیتہ ناوتم گاشا  
مورکھ بوز میانہ وز گیانہ پرکاشا

داوِ داوِ کو تم پین  
 مہ ستر گو ندم پین من  
 پین باسیام کھن کھن  
 پھلہ ایم کپس زن

ریشی وارِ اثر ریشی مالِ نظر  
 لہ واکھن ہند ٹاکار اثر  
 کتہ شہد ریشیئے ملزار از  
 کتہ حبہ نو توریہ ہند انہار از

تارکھ نبس یہ کیاہ گو  
 لوکھ دیان او برن کھو  
 پینہ گوژھ گزھن تی گو  
 کترے رُلُو پیننی زلو  
 اد سورے سوزلو

## واکھ

دوہلی ہیٹوئن شام گزھن  
 بزن ہیٹوئن وپر سب موژن  
 شالہ ٹوٹنن باسوم وژن  
 تھتر مشر ٹنژن پٹیوم

مہیچہ پرو پینیہ سبز ان  
 اد گلزارن پھوٹے لور  
 ساری سپہن لارن لارن  
 پزارن پزارن لوسم دوہ  
 پیہ کر سنایس پھن پزارن  
 پزارن پزارن لوسم دوہ

ستن کورم اتھ روط  
 اچھن ژولم انہ گوٹ  
 سرچھن لیشہ بچووم پان  
 بچھہ سینہ آسم پزارن  
 بچھہ تر ویم سورے پان

ہول گومت چھم مئے اُنڈری  
 نا ودرشن مئے شامہ سوئری  
 وِتہ درشن انتہ سائی رنہ واریے  
 چانہ ڈیڈیل اُمی نینہ واریے  
 وینہ بلوش لاگے زاری زاریے

زگت امبا گرھتہ بوزتہ کرتہ کینہہ چار  
 پھس بیکس ناد لایان شیرتم و فرائیڈ  
 یاد لوہم پلاری پلاری شاہد کاسم ساریے  
 پھس گہنہ گیر والتم و فرائیڈ پلاریے



## کیشہ پدر

مایہ بُرغم گولنم از بورد مل  
جائے دژنم ست گون پئے دار تل  
سایہ کوزنم از پئے وائیس لولہ تار  
چاؤنس نغو گنگہ زل بو دار دار  
شیر لاگس بھاو کوسم لولہ پوش  
از منے تھاو تم پانہ نادن وار گوش

لولہ امریتھ وار پینے نے چاوی بے  
پانہ برہم بکھتہ بھاو کر لال مے  
سامری تہراو تھہ نم تہر مکرے بیہ ویشاد  
نہتھ پھلس بر لولہ وانے پوشہ پاد

کتیہ بر ایں کوت گزھن جھم  
وتھہ مئے ناو تم پانہ ترے  
گوم نیرکال ژھانڈی ژھانڈی  
وہ فرمتہ دتم دولہ

ماما بہ نے بھس نہ کن واماں  
 چند بھین گزہ کوت بھس منہ پان  
 ژر کاو وار وار کھتہ پیٹہ گئی  
 "ستوش" تھو ماما زے  
 پرتھ وز تھاوزم بانن وے  
 ماما گر گر اسہ رہتے

کتہ کتہ پیٹھ بھی بکھتر لوان  
 سارے نو یاد مآج بوزان  
 کر چچ رکھ بھکھ مآج شیرا  
 ماما تھاو تم ڈیکہ ڈپنر شے  
 ماما گر گر اسہ رچتے

کیتو آسہ از وزتہ دورت  
 شران تے سندھیا تپ کورمت  
 درشن دوان اد مآج چھے  
 کینٹرن ساز سنو برچ لے  
 ماما گر گر اسہ رچتے

بھاو پیموش ہتھ پھس بر پران  
 گر گر اوچی لے گاران  
 ماما سارے ترے پتا چھے  
 پالن سستو مآج کرت لے  
 ماما گر گر اسہ رچتے

ناگس چائس دِ مہ پیر کرم  
 پاپن تہ شاپن تھپہم دو تھیم  
 مایہ چانہ دوپ دیپ دو دہاؤ  
 ماتا گر گر اسہ رھتے

شیلہ بہتہ بھکھ تختس  
 بکھتن اتھ ڈال وولہ بخش  
 سارنہ راکھن کرتے کھتے  
 ماتا گر گر اسہ رھتے

موڑ کھ بھس ماتا اوش بہ تراوان  
 سو ری سو ری بھس ناو کھ تراوان  
 از بھتے سو رے تریے پشران  
 اوٹم اوٹم پرتھ دہ کنٹھس ڈراو  
 واسناہ تھل وولہ مشراو  
 ماتا گر گر اسہ رھتے

ستہ بچے وتر پیٹھ پکھ ناوتم  
 لیشہ بود بھس مائج دھہ ناوتم  
 ماتا کاستم منہ کے بھہ  
 ماتا گر گر اسہ رہتے

منے پئے مائج روزان چانی کل  
 انہ گٹہ پیرکاش انتم جل  
 ناحقے پانس اوتم غسور  
 ووفی تے تراوتم یوتاہ دور  
 ہر دیس میاںس مائے چاڑی بھہ  
 ماتا گر گر اسہ رہتے

ترے میون مول مائج ترے گور  
 نکھ بیتہ مائجے کیا گزھی کم  
 انسا کرن پئے مائے چاڑی بھہ  
 ماتا گر گر اسہ رہتے

ماتا گر گر اسہ رچھتے

دولس مشنر پیموش شولہ ماران  
تھپنہ تھپنہ ماترس پھے ترھاران  
شاریکا دیوی پھے پوز پراران  
میل گزھیس تس ستی میلے ر  
ماتا گر گر اسہ رچھتے

گنگہ زلہ پان پھم نو متے  
ویر تمو مشنرے پھم کھرو متے  
اتھ پھینی پھس مگر مند پھانے  
ماتا گر گر اسہ رچھتے

روزتے مایہ اسہ مہربان  
وہنتی سانی آستے بوزان  
بڑ دربار وہنی بر مشنرے  
چانہ کر پایہ مآج پراران پھے  
ماتا گر گر اسہ رچھتے

اسیہ گو مت اُنڈری جگر س ہول  
اسیہ اُمّت ماجیہ کشپر بُند لول

## اسیہ آمت لول

اسیہ پیہتو دؤر اسیہ گووئیر کال  
اسیہ یاد پیہوان تلیہ نل وِشال  
اسیہ گو مت اُنڈری جگرس ہول  
اسیہ آمت ماجیہ کشپر ہند لول

اسیہ پھرتہ رگن وودلی مے شہبار  
اسیہ یاد پیہوان پے پڑون لوکچار  
اسیہ یاد پیہوان تھو ریشو استھان  
اسیہ وِرنہ بھتہ پرمھ کاہنہ انسان

اسیہ گو مت اُنڈری جگرس ہول  
اسیہ آمت ماجیہ کشپر ہند لول

اسیہ بُرائتو گرھان کوئنگہ ڈارن ہند  
کولہ بھٹے ہند سبزارن ہند  
ماری تہند نے گامہ شہارن ہند  
پوشہ نیہ نے بیہ گلزارن ہند



شرعے تے باڑ میاں دِرایہ باپاری  
 باپار کوڑکھ میاں بھاونان  
 وار و تہ تھاؤکھ پتہ جایہ ساریے  
 وینہ پوش لاگے زارے زارے

آس چھم گاش انتم گیلہ مشرے  
 وندے سورے تن من تہ پزان  
 وائس گیلہ کران میے انتطارے  
 وینہ پوش لاگے زارے زارے

"سنشوس" بوز ویدہ تے زاری  
 پاپنہ کھتمی چھم باری  
 پوزایہ میانہ دتہ گوڈ انواری  
 وینہ پوش لاگے زارے زارے

پیر مٹیہ پاوتم روز تم سالیس  
 شہلا بنیہ ہے پتے ناپ تاوے  
 نیترن جھم گومت خون میتہ جاکے  
 وہنہ پوش لاگے زاری زاریے

بگوانہ پانے مچکھازانہ ون  
 ونتم ماٹھیو کیا خطا جھم  
 دکہ زدگیسے زاری زاریے  
 وہنہ پوش لاگے زاری زاریے

ہی تھری بر گاہنہ پکاری پکاری  
 لادن تھوتم بوزتم زاری  
 سوچو سوچو جھم پھیلن وٹھان کراتے  
 وہنہ پوش لاگے زاری زاریے

اچھ جھم انہ تے کوٹھو بے جس  
 انڈرم دادی ترپے روس ونہ کس  
 رتر وٹھ ماوتم سٹھاہ جھم کھاریے  
 وہنہ پوش لاگے زاری زاریے

وہنہ پوش لاگے زار زارے

ناوس پائیں گئے پاری پاری  
وہنہ پوش لاگے زار زارے

نادھیں لایاں برستل گدا  
اکہ لہ لہ بوزیٹھ گزہم سدا  
بکھن چکھ ناکران ترے پاری  
وہنہ پوش لاگے زار زارے

پھل پھل سو میرا دم موختہ خار  
وار وار شوہر مون بنہ موختہ خار  
بکھتہ بھاؤنا یہ تاروے نالے  
وہنہ پوش لاگے زار زارے

اکہ لہ شوہر سون پتہ سالش  
کھپر کھنڈ پوری مابرے تھال  
انہو اچھو کیا وختہ بہ ساری مار  
وہنہ پوش لاگے زار زارے

کراے کرہو پھس بلہ ناوان  
گڈی بولس پھس گنسر اوان  
بلہ راوتم پھو کہ پئے ساریے  
از بوزتم وپیلہ تے زاریے

پھس بہ سستان موری کہ ناوان  
ژپے روس ماچ پھس بہ کھوڑان  
مشر راو از برہنن تارپے  
از بوزتم وپیلہ تے زاریے

پیانہ دربار کاہنہ دراوینہ خانی  
مئے تے از کیشہ دتمی ڈالی  
دوہ لؤس پیانہ دربار پروردی پرار  
از بوزتم وپیلہ تے زاریے

از بوزتم و سپید تے زاریے

اد لایان چھے ترے پر و ت تارے  
از بوزتم و سپید تے زاریے

دور منہ گزہتم ہی زاری راہی  
مے پھ ترے ستر واد پرانی  
از برمن مشرا و تارے  
از بوزتم و سپید تے زاریے

نیاے کریمکو چس آنراوان  
دگ اندری چس ملہ ناوان  
کاس ابر سربہ لگے پاریے  
از بوزتم و سپید تے زاریے

خبر زانہ ما کائے مے گیوم  
سمکھیم پیلہ ادے تر یوم  
تہ اوش چم نیرن جاریے  
از بوزتم و سپید تے زاریے

یستہ سمنو کہ تراوتم نظراہ  
 دیو بنہ ہیم کرمس مئے ہزاراہ  
 ینہ زخمیہ گکزہ وارانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

زخمیہ زخمک کھومتے بورے  
 پشروئے از ژپے سورے  
 یوگہ سادھناہ پشرم پانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

ذیان چوئے وز وز دارے  
 شرن آیس ژپے بو پرارے  
 کرتہ اچھ روٹ بہ کیا زانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

اسی دروہیتی ناوہون سورانے  
 لاج رچھتس کیتھ پاتھ پانے  
 تھاؤن "ستوش" ستوشہ سائے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

نہتہ پیمو چائس مندرس  
 اور پوڑا کر شاہ سوئدرس  
 پان پنہ نے پھس پے پارانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

بہل تہ مادل انہیم چانہ ویرے  
 بجہ آشاہ لاگے ٹرے شیرے  
 لولہ پوشن کرے دستانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

انگہ وستر ٹرے پیتا برے  
 موختہ چائس بکٹس جبرے  
 جال ہر دیک موچھ دیا وانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

پانہ لوتھیو کھ ٹرے "ارز لپے"  
 لولہ گیتا وڈھٹس کپنے  
 وٹھ ناوٹھ پٹھ پٹھ پانے  
 دتہ درشن ہی بھگوانے

## گوکل کے نامستانے

دیتے درشن ہی بھگوانے  
بلوڑ کڑھس ہڑ دیوانے  
گوگل کے نامستانے  
دیتے درشن ہی بھگوانے

شری کرشنہ ایس پر نیٹھے  
مایا یہ منہر پھس بریجوتھے  
گیانہ امرہتہ چاوتم پانے  
دیتے درشن ہی بھگوانے

بھو شدرس تاپر میتہ تارم  
بور پاپن ہند نکھ والم  
چار کرتم وندے پر مبانے  
دیتے درشن ہی بھگوانے



”سنسوش“ چھے کران زارِ تہ پار  
یمن لولہ نادن کن ترے دار  
دودر میتس بنیرہ اشم بہار  
شری رامہ میتہ دتہ بھو سرتار

شری میانی خام بھی نادان و انس  
 اڈ بیگ پان ہینچہ چیم کرمہ لون  
 کیتھ کر دھیان چون چیم نہ موکھا  
 شری رامہ میتہ دتہ بھوسر تار

آدیش دینے پتا حسین  
 ڈنڈک دن روز تودہن ڈورین  
 سنتان ادبکھ سیوا کار  
 شری رامہ میتہ دتہ بھوسر تار

ژودہن ڈری یں کوڑتھ ریشو و لونار  
 مارٹھ راکھس داریتھ ژپے اوتار  
 ستہ کے روڈکھ ژ پالن نار  
 شری رامہ میتہ دتہ بھوسر تار

دو کھ زد کوتاہ سور سمار  
 امہ منتر پانے بوٹھ چے کھار  
 لکھ کچار موکھو بیٹہ نے آر  
 شری رامہ میتہ دتہ بھوسر تار

میتہ دتہ بھو سرتار

کوشلیا یہ ہند اچھ گاش  
راز دشر تھے چال آس  
ترے دتہ کستہن پاپہن تار  
شری رامہ مئے تہ دتہ بھو سرتار

کر کیا ونہ کیا بوزیم کس  
سماہ شری مئے ژونم مس  
پاپہن باری چھم شان بار  
شری رامہ مئے تہ دتہ بھو سرتار

نرمس بیٹھ کوڑم ژھینوٹ لے شروڑ  
تامس بوزن مئے اچھنے بیوٹھ  
درمک کوڑم نہ زاہنہ تہ و ہزار  
شری رامہ میتہ دتہ بھو سرتار

ترہ نہ پھرتے دار و نہ سور میو  
 و نہ ترہا نہ تھو و نہ برہ کیتو  
 ترے میون گورتے ترے میون  
 شو شکر چس آمتر گسر

اچھے میا بن گئیے کنہ بھلر  
 از پیتہ بھلہ مائے بے کھور  
 تھالس شیرے لڈی پورے  
 شو شکر چس آمتر گسر

پا بھہ شا بھہ کاسم و نہ پانے  
 گنگہ زلہ ستو کرتہ شرانے  
 راگنیا بھہ میانی لیشٹ دیو  
 شو شکر چس آمتر گسر

”سنش“ چھے ونان و پلے زاری  
 و النسا گیم سٹاہ پراری پراری  
 ترہٹم سمارچ زنجیر  
 شو شکر چس آمتر گسر

ز زندگی دود چھم چھند بہتر  
 رنگہ رنگہ چھنس بہ من چھاؤنہ  
 منہ کس شدرس منتر چھس گہر  
 شو شکر چھس آمہر گہر

ترے میون مائل مارج بینہ تے  
 واپس وائے کاسم بھاؤم بہر  
 لوگت ہر دیس چھم مئے بہر  
 شو شکر چھس آمہر گہر

ترے ون ود کو تہ بہ ترالے  
 برہنہ آہ صبر کی مئے پیالے  
 داس داسم آمہر بہ گہر  
 شو شکر چھس آمہر گہر

ترے نیہتر دارونہ سور میو  
 ونتم زھانڈ ودہ بہر کیشو  
 ستوشنہ ناوے رکھ ودہ زہر  
 شو شکر چھس آمہر گہر

## شوشکر

بھم نو پتاه کیا بھم تقدیر  
 شوشکر بھس اُمتر گپر  
 ژپے رُوس ونہ کس پنہنی آکر  
 شوشکر بھس اُمتر گپر

بھمتر بھم وچھ آشی دارے  
 دکھنے درشن پان مارے  
 کس ونہ ژپے رُوس پنہنی آکر  
 شوشکر بھس اُمتر گپر

راآی راتس بھم نہ پنہنی لوان  
 اُندر مہن دادین وُلی بھس دوان  
 سپس پیٹھ بھم زن بڈ آکر  
 شوشکر بھس اُمتر گپر

چائے ڈیڑھ تل پیتھی پھم گزھان شو من  
 حال میونے و پھ پھس نیس بود زن  
 لنگہ لنگہ میانہ کرتہ وہ پائے مائے  
 پیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے

مائے آیس خالی اتھہ ناوان  
 کیا برہہ پئے ڈالتے پھس مشہا  
 زحرہ پھ سنش پھس تھہرے مائے  
 پیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے

زنگہ رنگے ڈاجنس سنان  
 گر سور سور سیتہ نائے کیشہ لالان  
 ار اُلی ہس کر میون پائے مائے  
 سیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے

ٹاٹھی مائتا شیرس پھکھ سواری  
 اچھ پنے لوسم مائے براری براری  
 کر بلو ہتر سون تپے دھار مائے  
 سیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے

مائج آلیس چیانہ ڈیڈیل تل شرپے  
 گلگ گنڈھ تل پادن پرپے  
 بھاو چانے تل اشو ددرائے مائے  
 سیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے

زو وونڈ ہے مائج چائیس پادس  
 لچ ورتیا بھاو کس ناگہ رادس  
 دم پنے تررن تل پھپن جائے تائے  
 سیتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے



## یستہ کرے لولہ متہ لائے

پھم گینتر پنے چائی مائے مائے  
 یستہ کرے لولہ متہ لائے مائے  
 ہلم دائرہ پھس سنگان آئے مائے  
 یستہ کرے لولہ متہ لائے مائے

ڑیے رٹھنر تلہ ملہ لولہ تل جہاے  
 یستہ کرتے پنے لولہ ترہاے  
 پتہ پاٹھی کر مٹونے پائے مائے  
 یستہ کرے لولہ متہ لائے مائے

دُم دہا بہ مائیلہ چانے  
 گیانہ امر پتہ تراوتم ناگہ وانے  
 لولہ کر مس پنے ہریم آئے مائے  
 یستہ کرے لولہ متہ لائے مائے

جیٹ پھے گنگا ہٹ پھے واسکھ  
 ژنڈرمہ کیا پھے شوہر دار  
 پڑتہ جابر آسہ وُن پھکھ نراکارو  
 ماسرہین ہسند یارو لو

لبا ملتہ پھکھ سیر بوٹہ تے  
 دیوگن ڈنڈومتہ پھی کران جے  
 جیٹ مشر گنگہ وانج پھے دھارو  
 ماسرہین ہسند یارو لو

شوہر پانی وِنتم کیا پھہ ہما  
 پڑوتہ شکرن پیٹھ ژروران  
 اُڑی پھی بنان ادِ گاش دارو  
 ماسرہین ہسند یارو لو

”سنشوش“ پھے کران زار تہ پارو  
 فوٹمتر ناو میانی بوٹھ کھارو  
 زنگی میانہ پھے نتہ کیا ویکارو  
 ماسرہین ہسند یارو لو۔

## گنگا دھارو

کیلاس روزان چھکھ گنگا دھارو  
 یا سادن ہیند یارو لو  
 شکر بسما دھارو لو  
 یا سرہین ہیند یارو لو

دوینیا زالہ چھکھ روزان  
 کھوڑان بھوت پریمہ تم چھ ترہران  
 ناگہ راز چھے بہتہ پیردارو  
 یا سرہین ہیند یارو لو

الک بجاوان سینہ چھکھ نیران  
 چھکھ کران بکھنن ترے امتحان  
 شکتی چھے چالی تالے دارو  
 یا سرہین ہیند یارو لو

وُجھتے پھو کہ منے لگو ستر کتر  
 تھو اتھ سی پیٹ روز ستر  
 گو ترھ نہ زبم پنے گترھن ہاے  
 پرنام تس مابہ درگایے

ان گے شیش پنجس گائترھس  
 مشر گے و تر مشر پیترھس  
 نیبر کتھ و نتم پنے نئے دایے  
 پرنام تس مابہ درگایے

ایما نو مائج پھندراوس  
 پنے نیو تر پردیو مشدھیاوس  
 دم شکتی یھنے گترھ زایے  
 پرنام تس مابہ درگایے

"سنش" ڈیڈ تل اہتر پھے  
 کرمس امو سترس پور راوتے  
 کرمہ کھری کاستس کرش و تپا  
 پرنام تس مابہ درگایے

پیرنام تس مابہ درگاہ

یوسف آسہ وڈ پچھے پڑھتہ کئیہ جاے  
پیرنام تس مابہ درگاہ

گیانہ امر پتہ مارج گلہ گلہ چاؤم  
درشن دایہ کینو بھتہ ناؤم  
اد روزہ نہ کیٹہ سنار تری  
پیرنام تس مابہ درگاہ

ناو پون ماسی کس اکھ نہ زانے  
چونے مجھرا کس نہ مانے  
وہنس ماسی چانے ماسے  
پیرنام تس مابہ درگاہ

ترے بوڑم مارج کس ونہ حال  
لوہیر موہیہ سر پھو وولہم مے نال  
ترے کر وولہ مارج میٹون پاسے  
پیرنام تس مابہ درگاہ

کیا چھم خبر چھم کوسہ کر مچ ہاں  
 کیا ز روزان پھس بو پریشان  
 شو شکر چار میٹون کر لولو  
 کر دیا ہی دیا ساگر لولو

دتہ میتہ وونڈے گیا نک بل  
 دیوڑے تہ پتہ میل گڑھ جل جل  
 اکہ لٹہ وچھہتہ بسا دھہر لولو  
 کر دیا ہی دیا ساگر لولو

"ستوش" دیان پون دارا نی  
 سہن پلوشن مالہ کرانی  
 حقوتہ شیرتہ پے اُخر گ کر لولو  
 کر دیا ہی دیا ساگر لولو۔

## بسمادھر

اوش تراوان گیس بر لولو  
کر دیا ہی دیا ساگر لولو

بسمادھر نادن تھاو تم گوش  
شیر لاگے ہل بینہ جافر پش  
وہ لڑ گڑھنے میون زر زر لولو  
کر دیا ہی دیا ساگر لولو

وہ لڑ سٹھاہ کال دو تم براران  
کو نہ بھو سندر پتے چھکھ تاران  
بینہ درشتہ روس مہ لولو  
کر دیا ہی دیا ساگر لولو

سوڑے ژیے ارپن کو رمے  
شیوشیوے وہہ راتھ پے سورمے  
وہ لڑ کاستم مہنہ تھہر لولو  
کر دیا ہی دیا ساگر لولو

ڪرمه ڪا پايه ورتو وڏي هٿسز راه  
 ڪرتو ڪنٺوشس "سينر نظراه  
 غم غوثه ميانى وڏي مشراو  
 آيس ٿي ڪن بر مشراو  
 لاهه گنيت جي درشن ناو



گنپت نا وچ سمرن پھریلو  
 اڊ بھو ساگر س اڳوڙ ترپلو  
 سڀ پھڻس کن وڏي پکناو  
 آيس ٿي کن بر مشراو  
 مائھ گنپت جي درشن ناو

زگتس پائے دوان پھڪھ تار  
 راکھن کران پھڪھ ٿي سمھار  
 پزاران اُسي پھي شڪھي ناو  
 آيس ٿي کن بر مشراو  
 مائھ گنپت جي درشن ناو

گنپت جي سون پيہ کر سنا  
 کر بوڙ سائي ارادھ سنا  
 کر مس مياڻس نظراہ تراو  
 آيس ٿي کن بر مشراو  
 مائھ گنپت جي درشن ناو

از تراوتم و در سبز نظراه  
 گز بهیم من شود سرودها  
 می لوله بان اُمّت چهاو  
 آیس تری کن بر مُشراو  
 طامحه گنیت جی درشن ناو

لوک و ردھان دم پھیریم  
 لور لور چھا اُنند رَس  
 گیا پنچہ وتہ کن میتہ پلناو  
 آیس تری کن بر مُشراو  
 طامحه گنیت جی درشن ناو

گنیت طامحہ چھم پون بوش  
 ترے چھکھ سپن ہند سر بوش  
 میانس لوس نذراہ تراو  
 آیس تری کن بر مُشراو  
 طامحه گنیت جی درشن ناو

## گنپت جی

آئیس ژپے کنُ بر مُشر او  
 لماٹھ گنپت جی درشن ناو  
 انشزان پھسے بو وٹھ مے ناو  
 لماٹھ گنپت جی درشن ناو

دوتاہن سستو پھکھ رُل پھتے  
 کم کم تہ سندر اچھکھ ملو پھتے  
 پر مہ دانگ مے بھاو وڑ ناو  
 آئیس ژپے کنُ بر مُشر او  
 لماٹھ گنپت جی درشن ناو

جے جے کار چائیس دربار پے  
 تار پھکھ دوان ژپے پرتھ کار پے  
 منہ مشر س مشر چوٹے ناو  
 آئیس ژپے کنُ بر مُشر او  
 لماٹھ گنپت جی درشن ناو

شوخ میانی گئیہ کیتہ مہتار  
 ٹاٹھہ بگوانہ بوز میئون زار پار  
 تار وینہ کپے کوز تھم وادا  
 فری یادا بوز تم تہے

توٹھ لکھ ہنر ویتہران اندری  
 دل زولنم ہنہ ہنہ توٹھری  
 کیا ز موحتاج تھوٹھس سادا  
 فری یادا بوز تم تہے

کرہ کھرس کرتہ سہرا  
 بجرا وودہ ناوتم تہے  
 پھے "سنش" لایان نادا  
 فری یادا بوز تم تہے

گورِ کریو

گورِ کریو پتھو ساعھا  
فری یادا بوزتم ترے

مکٹس پوشہ پھتی جریو  
سال کریو وونڈ سرے  
جدایہ ہیند تندر مشہزادا  
فری یادا بوزتم ترے

ہیتھ ہر دیس چون چیم ارمان  
وچیتہ مال میون تی گزھ جہان  
پتھ گوکل پراران رادھا  
فری یادا بوزتم ترے

گو پھایہ منہ چانے تراے  
اتھ داریتھ بھی منگان نیاے  
سنتوشس تہ کرتہ و مہ پائے  
گنے یم مائے گنے یم مائے۔

پسرے اڈ ہنس بے فساد  
 الماسہ کھوتہ زہریلہ زلو  
 روز تم ڈکھہ ترے کیاہ مے پروا  
 گنے یم مے گنے یم مے

زمنہ زمن ہندو ابرسر کاس  
 ماتا گر گر لشی ترے باس  
 بھیس داسی چاڑ کر تم دوپے  
 گنے یم مے گنے یم مے

مآجے چانی پھم مے اہلاش  
 گلیہ مشنر انتم مآجی گاش  
 ژلہ راو زمن ہینر اسہ رھائے  
 گنے یم مے گنے یم مے

شہنہار پھیوڑم تاو تنے  
 شہر ان بییدہ کورے ناگہ کنے  
 شرثر اوم مے پنہنی کائے  
 گنے یم مے گنے یم مے

گنے یم مے

مَاجے رُتھم ٹھنرس جاے  
گنے یم مے گنے یم مے  
ترے نشِ پینہ کے چھم ابرِ پراسے  
گنے یم مے گنے یم مے

گر گر گاجنس کریمہ لانی  
بیرتھہ گر بہ رتھنس ناوَن چانی  
پینہ بن پاوَن تلی دِا جاے  
گنے یم مے گنے یم مے

سیمن کُرنس سٹھاہ بے حال  
دولنم مایا یہ زالن نال  
مَاجے کرتھ موکلن پائے  
گنے یم مے گنے یم مے



اُر کُتر "سنتوش" گھاہتر کن تھا دم پادن گئے  
 یتہ جل جل دتہ درشن وندہے بو ترے رگے  
 کاستم ترے سور ستاپ پاچھ گالتم پرو لوے  
 یتہ دلبر گر سونے دل پھولہ ہے میو لوے

## بھم گلابن مال کر مہتر

یتہ دلبر گر سونے دل پھولہ ہے میونوس  
بھم گلابن مال کر مہتر سالہ یتہ وہی سونوس

ہی پوشن گوئدی بناؤم دیر چانے زار زار  
اچھ لوسم وتہ وچھان پان لوسم پرار پرار  
بھم تنہا ماری موندے بھتہ یہ وچھاپونوس  
یتہ دلبر گر سونے دل پھولہ ہے میونوس

اوش وسان بھم وار وارے دیر چانے لہرو  
روز تم نہتہ سنس منہر ہی سدا شوت گہرو  
اسہ ون ماکھ میتہ ناو تم زونہ زلہ ہے گروک  
یتہ دلبر گر سونے دل پھولہ ہے میونوس

کیٹہ ونان گنگا دھرو بھی کیٹہ ونان گوری شرو  
ششی شور کیٹہ ونان بھی کیٹہ ونان امر لہرو  
کیا ہ تر پھکھ پھکھ تر ہے یہ زانان اسہ ماونہ زو  
یتہ دلبر گر سونے دل پھولہ ہے میونوس

کھینہ کھینہ گوبر دیو سایہ کرتی  
 گیانہ سستی پوزر پوزر ہر دے برتم  
 آلوے تپے پینن زو تے جان  
 گوبر دیو پشروے تپے پان

زائنتھ ماننتھ کرنہ زائنتھ پاچھ  
 زغن ہندی ایم آسم شاچھن  
 پاچھ شاچھ کاستم چس مندھان  
 گوبر دیو پشروے تپے پان

نادن مپا پین خنوم گوش  
 منہ مانسبلہ پھولہ پھمپوش  
 ورژ روزنم سارے ونہ وان  
 گوبر دیو پشروے تپے پان

سنتوش بے بس پھتھ چاکر ماس  
 پادن پینہ پن تل دم جاس  
 لوالہ ہوت بول بوش چس بر وکھان  
 گوبر دیو پشروے تپے پان

## دم گاشچ زان

گوب دلو پشرو مے ترپے پان  
اندھکار کاس دم گاشچ زان

سمین کورنم کوتاہ ترصل  
پانتری باری پھم موکلاو تم  
انہ گرتہہ کرتہ پھمے پزاران  
گوب دلو پشرو مے ترپے پان

مول مائج میون ترپے بینہ تے بوسے  
ہنگہ چھوت گو مت بینہ بینہ مئے  
داو دلو تہ دو کھوسے ولہم تان  
گوب دلو پشرو مے ترپے پان

انہ گرتہہ کر ترصینہ مایا زال  
اتھ زالس مشر پھیں بے مال  
مکھتی پراونگ پھم ارمان  
گوب دلو پشرو مے ترپے پان

ناپِ مشرِ مچھو لراو تم گلزار  
 سیدِ داتا و دوزی تے آر  
 بکھتہ رہیہ کی پئے چاو تم جام  
 شری گیشہ بوی نے پادِ پرنام

نادِ چون آدِ دیو و یکنہ ہر تا  
 می کن کر و دوزی سبیز نظراہ  
 سون میون گو مت و چھہ چھے ترام  
 شری گیشہ بوی نے پادِ پرنام

انا پدِ شبِ بدِچ کر تم زان  
 گنہ ماہڑِ میا نے تھاو تم مان  
 سنتوش چاؤن امریتہ دام  
 شری گیشہ بوی نے پادِ پرنام

شری گنیشہ بوی نے پاؤ پر نام

ماہیہ پاروتے بوی نے چاو  
گنیشہ جی سیلہ زرخس او  
بھاونا یہ میانہ ان شہہ انجام  
شری گنیشہ بوی نے پاؤ پر نام

پرتھہ کارس پھکھ مولا دھار  
ناوس چائس جھ جے جے کار  
گائشراو میونے مگہ زوڈل شام  
شری گنیشہ بوی نے پاؤ پر نام

زڈتر بوڑ گنہ ناہجہ درشن ناو  
مکھچن پنہ پن دوہنڈ شہلاو  
پوہختہ کر پھنڈے سورے کام  
شری گنیشہ بوی نے پاؤ پر نام

۴۱	.....	مانا گر گبر آسہ رچھتے
۴۶	.....	کیشہ پد
۴۸	.....	واکھ
۵۰	.....	بوز و پلہ زار
۵۲	.....	دھرمہ پرکاش ناو

## ترتیب

۱	شری گنیشہ بوی نے پاؤ پر نام
۴	دم گاشیج زان
۵	جیم گلابن مال کر ہٹر
۷	گنے یم مائے
۱۰	گوڑہ کرلیو
۱۲	گنیت جی
۱۶	لبسا دھر
۱۸	پر نام تس ماچہ در گائے
۲۰	گنگا دھارو
۲۲	پیتہ کرہے لونہ متہ لائے
۲۵	شیو شکر
۲۸	میتہ دتہ بھو سرتار
۳۱	گوکل کے نام ستائے
۳۲	از بوز تم ویدہ تے زارے
۳۶	وینہ پوش لاگے زارو زارے
۳۹	اسہ امت لول



چھ سرتیک مانہ زارنس لُجھتر۔

اناھد شبرچ کرتم زان  
گنہ ٹاٹھ ميانے تھاوتم ديان  
سنتوش چاؤن امریتہ دام  
شری گنیشہ پورنے پاد پرنام  
گوہر دلچو پشروئے تریتہ پان  
اندھکارس دما گاشچ زان

اناھد شبرچ پرے تھاوئی گئی سو سمجھ کل گشراونگ گوہر نیک  
مشریل - اُمہ چھ نوڑک فلمور پرز ناونگ یراد کورمت - تمے چھ گاشچ  
ونڈھنا کران - तमसो मा ज्योतिर्गमय -

سنتوش جی چھ کتھن مانے زارنس لُجھتر۔ سہ دودھ تھہنہ دور  
پیتلہ پر سرن بھنڈس گنیش ٹھانہ مشراو۔

موہن لال آش

دورگانگر جوئم - ۲۱ اپریل ۱۹۸۲ء -

## مياڻي وٺزار

سنتوش جي ڇھ بھاونايہ ٻنڊس ٻنڊرا ٻنڊس منتر ٻڌي بھادڪ  
 راسہ منڊل لاڳتہ شينہ منتر ستر بھادڪ ٻيڙيہ ٺاڙيہ آتہ سو روپس ٺاڙي  
 ٺاڙي آرڻ ڪران -

اُمس ڇھنہ يوگني آنگ دھوانہ پراڪاشايہ ٻنڊي اسرار  
 بھاونگ آر زوے - يہ ڇھ ستر تہ ساد بھڪي مار گچ پکن واجھن ڏيکيہ ٻڌ -  
 اُمس ٻنڊ ڇھنہ کاٻنہ سلڪ ٻڌيہ ڪوہر پادن ٻنڊ تہ ڪوہر ڪر پايہ ٻنڊ الوڳرہ -  
 او منتر امر تيہ ڏال ينيہ مے سڳيہ محراوڪس تاپليس منتر

وڇھ مے زن باسيئہ برموڪھ گنگا آيہ درشن دينہ - مے وڇھ غنيمتہ  
 ڇھ اگر سانہ ماتر شڪتي ٻنڊر ٺڄ - تہ قلَس ڌڙڪہ زلو - آتہ منتر تيڪن  
 عروضي سبلہ آسيئہ - مگر اسہ ڇھ يہ ڪتہ ديانس منتر آنيہ ز ينيہ سانہ اکھ  
 بالڪ ڪھنڊ ڇھ ڪران - مائس مايہ ڪوتاه لوڪھ ڇھ مے ستر سپان تہ يمن  
 ڪتہ ڪنڊ ڇھ لولہ رگہ منتر ٻيہ لوان -

ڪينہ شار ڇھ آتہ پوئينہ ڏالہ منتر ينيہ ستر باسان ڇھ ز قلم کار

یہ کتاب ہر بندِ خاطر چھ سنتوش جیسے سچا ہمارک، وہ میدِ ہیم پر  
ہاؤ لکھن پر پرن جاری، دے دکنس پُسن ہر ہر تہ ژور ژور لول۔

پر تقویٰ نامہ مدپ  
اوم نگر۔ جو م

نکھتی منتر چھ نکھتہ باو سرس اسان - نکھتی شامیری پرکھاو نہ ویز چھے گھہ ڈ  
 نکھتہ باو رھارن نہ پتہ شامیری ہندی باقی لوازمات دُنہ کڈنہ - یوہے نہ پتہ  
 پہلا نہ باقی شامیری منتر فرق - نکھتی گئیہ دیس پتہ دیوانگی نہ جھونہ کیرہ پور  
 پھلوا گزھن - نکھتی گئیہ الیورس پوٹپیری گھتہ کڈنہ ، دیر ہندیس لولہ شدہ  
 منتر کلہ پتہ پھن ، پان منتر پتہ لسی جانانہ منتر کل پھونہ ، بے کار گزھن نہ نہ  
 گزھن نامتو بے گاشیہ اگر س پتہ لے -

شریتی سنتوش پتہ پتہ پتہ پہلا سو مہر نہ منتر چھے یو منتر نکھتی  
 زھٹہ ماران ، یہ چھے الیور شدہ درشن کرنہ باپتہ بے قرار بنان -  
 اوٹس وسان چھم دار دارے دیر جانے الیور  
 روز تم نہتہ سپنہ بے منتر ہی سدا شو ست گور  
 اسہ وٹن مکھ میتہ ناوٹم زوہ نہ ٹلہ ہم گروہ  
 میتہ دلبرو گبر سونے دل پھولہ ہے میوہے - صفہ ۲۳ -

تہ  
 دم مے زرن تل پھین جائے مائے  
 میتہ کرہے لولہ متہ لائے مائے - صفہ ۲۴ -

سنتوش جین ہاوی نہ لفظ زار چھے باقی پہلا کوتاہی نش ہنا بیٹوں - او  
 ہنر لفظ زار پہلہ چھ مہر جابہ ہند اثر میتہ پہلہ یہ کشہ منتر چھے آہن نہ  
 یہ چھ سپٹاہ واجب -

## نہ لفظ

لو کپارس چم پتا جینہ زلو بوڑمت ز یہ اوس اکھ بنا اکھ -  
 یہ اوس پرتھ زونہ بچھ اُہم کہ تام دور گامہ پیچھ تل مل واتان تہ آتہ راکھ  
 رائس پنچستوی ہند پاٹھ اُشی ٹاری برتھ بڈ ہٹہ کران - اکھ اُہم دوت  
 اوت اکھ سنکرت زانن دول بٹا تہ - اُہ سینہ اُیس بٹہ شند پاٹھ بوڑ یہ  
 گوڈ اُیس برونٹھ کن تہ بڈ ہٹہ وون نس .... ہے ، سورے چھکھ غلط پران -  
 گوڈ ہیچ سنکرت پرن پتہ اُس پاٹھ کران - یہ بوڑمتھ گو پاٹھ کرن دول بٹہ  
 ہے بنگہ ، جواب دتن نہ کینہہ تہ پاٹھ روڈ کران -

یہ سنکرت زانن دول بٹہ تراو ماہہ بھوانہ بوڑا کرمتھ تہ پرد کھن  
 دتھ سوای بال جی کاو ہاراجس نش یم تل ملہ امرتھ کوٹھ کہ احاطہ نہر ماہہ  
 ہند لو پاڈو طرفہ دھرم سالہ منتر روزتھ اُسی ، بیٹھے یہ بٹہ بہ تراو سوای جین  
 وونش بٹھ پھرمتھ .... ہے تے کیاہ بنیوے پائس منتر کوڑومتھ اُیس بکھتس  
 کھینچل - ماہہ بھوانہ چھ اُہ شندیتھ پاٹھ کران سبھا خوش یوان -  
 اُیس چھ یہ بکھتو سبھاہ لوٹھ .... بٹہ گوڑ منڈ تہ زجنس کھلہ بون کن -

کاشرس تہ بیہ ہندیس منتر لیکھن - یہ پہلا سوہرن چھ کاشرس منتر میاڈ  
گھڈیچ کوشش -

گر گرجستی ہنتر ناو ہینکہ ناہ بیہ بروہنہ پکہ ناوہ یوڈوے برہما  
برج ناہ پندر تائے آہے روٹ کران نہ - یوڈوڈے بروہنہ پکینہ ہیمتہ - مئے  
چھ یہ پہلا سوہرن ماہ تہ مائی ہندیس یادس منتر سریت کر ہنتر یوہ بیہ زہد روزنگ  
آدرش پھنناوہس تہ جان سنکار دتہم -

یہ چھ میانہ خاطر سہاہ فوشی ہنتر کتہ ز آہے پہلا سوہرن منتر میول  
مئے ہندی تہ کاشریکی بڈ پائیو شایر بروہنہ پرتھوی ناہے مدپ تہ کاشر نامور  
ادب شری موہن لال آتش شد اشرواد - لتالیق لپی منتر کتابت کرنہ خاطر  
چھس بیہ شایر بی - این - اہلاش ہنتر سہاہ شکر گزار -

یہ کتاب چھاپ نس منتر تہ مئے رہبری کرنس منتریس ہیوگ شایر  
تہ پترکار ہاراج کرن بھرت جین دیت تین تہ چھس بیہ شکرانہ کران - یہ سوہرن  
یرن والین ادہن ، لکھارین ، لقادن ہند مہ لپی رد عملک روز مئے سہاہ  
انتظار - برہچس پننہ گر پر یوارچ شکر گزار - ہند ہیوگ سہوڈاژ میاڈ یہ کام  
اندر -

## گوہ ڈکھ

تہندین آتھن مٹر گوہ ڈیخ لپلایہ سوہرن سمر پت کرکھ پھس  
 بہ بڈ اتساہت۔ یہ چھ بکھتی مار گچ سادھناہ مٹر میاڈ گوہ ڈیخ آہوتی  
 رآہوت) ”لوہ پتر پروہ“ لپلا سوہرن مٹر چھ اکوہہ (۲۱) لپلایہ شامل کرنہ  
 آمتر۔ بیٹھ سوہرن مٹر چھ دوشوہل رسم الخطن (دیوانگری تہ لتالوق ہشد  
 استعمال کرنہ آمت)۔

جلایہ وطنی ہندس بیٹھ دوس تھیلہ ماہہ زلو کاشر رزہراوچ  
 کتھ بڑوہہ کن آہ آتھ مٹر کر دیوانگری رسم الخطن اکھ اہم بومکا ادا۔ واریاہ  
 کتاہر گپہ آتھ زبانی مٹر بھاپ۔ کشر مٹر اس ماتر شکھتی دیوانگری زبانی ہشد  
 استعمال کران۔

پیلہ ۱۹۹۰ء مٹر کشر اسہ نش زھپنہ گپہ تہ پنہ نس مٹکس مٹر  
 گپہ بے گرتہ اسہ نیو دھ پارین مٹر شرن تہ کیشہ نگو وانگج وارس۔ رلیفوجین  
 ہندی باٹھی نگو زندگی گزارنہ۔ میاڈ پرلوان نیو رلیفوجی کمپ نگر وٹہ ہس  
 مٹر شرن۔ آتھ دوران میوئل میے سما جس مٹر تہ کام کرنک موقعہ۔ جلایہ  
 وطنی ہندس دوس مٹر بڈسہ یہ مٹے لیکھنس مٹر تہ دلچسپی۔ مٹے لوگ

په ڪتاب هچس به پنه نس مانس  
سو رگيه رادها ڪرشن جي نه ما به سو رگيه  
آرن دتي آرپن ڪران



یئمه کتابه بئند ساری جملہ حقوق چھ مہینہ بئند ناو محفوظ

کتاب بئند ناو	لو ہتر پڑو
شاعرہ	پدوت بھوش پریرنا
پھین وری	۲۰۰۶
تعداد	۵۰۰
قیمت	بہت روپیہ - ۱۰۰ روپیہ
کتابت	بی - این - ایچ لاش
سرورق	دیکھشا اینٹرپرائز جانی پور جھوں
ترتیب	ہمارا ج کرشن بھرت
چھاپ خانہ	دیکھشا اینٹرپرائز جانی پور جھوں۔

9419147018

### کتاب میلنگ پتہ

- ۱۔ بنی لال پنڈتا - گوبند نگر - ۲ - تالاب تلوجھوں -
- ۲۔ ناگراد ادبی سنگم جھوں -
- ۳۔ شیمپونی شاروہا کیشدر بوہڑی آئند نگر جھوں -
- ۴۔ پریرنا و نار برتالی - بن تالاب جھوں - جھوں بئند

0191-2108348

9419861884

لوہمہر پڑو

پنڈت ستوش پیرنا



“लव हव प्रव” कवयित्री प्रेरणा का प्रथम कश्मीरी संग्रह हैं जिसमें देवनागरी एवं नस्तालीख में २१ भक्तिपरक वचन गीत संकलित हैं। कवयित्री के इस पहले प्रयास को सहज भक्ति भाव की दृष्टि से देख-परखा जाना चाहिए। कश्मीर की काव्यधारा में हम भक्ति के जिस समन्वयवादी दृष्टिकोण को देखते हैं, उसका प्रतिबिम्ब हम इस संग्रह में भी पाते हैं।

साधना के इन क्षणों में उसे जन्मभूमि कश्मीर की भी याद आती है और वह ईश्वरीय सत्ता से आतंकवाद रूपी अंधकार को निगल कर नीलकण्ठ के रूप से प्रकट होने की प्रार्थना करती है। वह देवभूमि पर राक्षसों के रूप में पनपे आतंकवादियों का संहार करने के लिए ईश्वर से गुहार लगाती है। उसे आशा है कि एक दिन तपोभूमि कश्मीर में भोर की किरणें प्रकाशित होकर यत्र-तत्र-सर्वत्र जगमगा हो उठेगी। यही कवयित्री का आशावादी दृष्टिकोण है।

भाषा के प्रवाह और वचन गीतों की गेय शैली को अधिक धारधार बनाने के लिए कवयित्री को शब्द साधना में भी प्रवृत्त रहना होगा। उनके इस प्रथम प्रयास की सरहाना करते हुए आशा की जानी चाहिए कि वह भविष्य में भी इसी तरह पाठकों को अपनी सृजनात्मक प्रतिभा से परिचित कराती रहेंगी, भविष्य की सम्भावनाएं महान हैं।

**डॉ. महाराजकृष्ण भरत**



## कवयित्री का जीवन वृत्त

18 जनवरी, 1953 को कश्मीर के बारामुला जिले के कछुआमुकाम गांव में एक मध्यवर्गीय परिवार में जन्मी श्रीमती संतोष पण्डिता को यह कहां भान था कि बीसवीं शताब्दी के अंतिम दशक में उन्हें भी अन्य कश्मीरी पण्डितों की तरह अपने पैतृक घर से पलायन करना पड़ेगा। यद्यपि बचपन से ही वह कुशाग्र बुद्धि की थी पर सामूहिक परिवार और कम आय के कारण वह स्नातक स्तर की पढ़ाई पूर्ण नहीं कर पायी। उनका विवाह बारामुला के ही निवासी श्री ब्रजनाथ पण्डिता से सम्पन्न हुआ। उनके दो पुत्र तथा एक पुत्री हैं।



कश्मीर से विस्थापन के बाद उनके परिवार ने नगरोटा (जम्मू) के विस्थापित कैम्प में शरण ली। 1990 में वर्षा ऋतु का कहर जब विस्थापित कैम्प नगरोटा पर भी टूटा, तो इस बस्ती में अधिकांश तम्बू ढह गए, घरेलू सामान बह गया। उस दिन श्रीमती पण्डिता के भीतर की वह निर्भीक और ओजस्वी कार्यकर्त्री जागी, जिसने अपने समुदाय की इस दयनीय अवस्था को मुखरित करने का प्रयास किया, कश्मीरी विस्थापित संघर्ष समिति का गठन कर समाज को संगठित किया तथा सरकार और प्रशासन के समक्ष अधिकारों की आवाज उठाकर इस आन्दोलन को अन्तिम परिणति तक ले गयी। यह उनके व्यक्तित्व का एक पक्ष है।

श्रीमती संतोष पण्डिता, जो पण्डित संतोष प्रेरणा के नाम से भी जानी जाती है, के व्यक्तित्व का दूसरा पहलू यह है कि वह हिन्दी तथा कश्मीरी में सृजनारत है। सामाजिक कार्यकर्त्री से कवयित्री तक के सफर के मध्य श्रीमती प्रेरणा ने एक गृहणी के धर्म के साथ-साथ अनेक सामाजिक दायित्वों को निभाते हुए जीवन के कई उतार-चढ़ाव भी देखे, पर लेखन से कभी अपना नाता नहीं तोड़ा। कवयित्री प्रेरणा ने विस्थापन और आतंकवाद की महाविपदा पर भी लिखा, साथ ही आशा और निराशा के क्षणों में भक्तिपरक रचनाओं का भी सृजन किया।